

ТВІР Г. С. СКОВОРОДИ «ЩАСТЯ, А ДЕ ТИ ЖИВЕШ?» ТА СУЧАСНІСТЬ

Рудак Ю. М.

Науковий керівник: Хіріна Г. О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

rmv@nuph.edu.u

Вступ. Григорій Савич Сковорода – український «Сократ», «мандрівна академія», варта за університет», як його називали сучасники, – народився 1722 року і вже повних 300 років живе у свідомості українців, як сама суть моральності, чесності та благодаті.

«Як бачимо, Сковорода стоїть тут поруч дуже популярних творів напівнародної музи, і, справді, багато псалмів його й тепер ще співають сліпці та лірники, не знаючи й не відаючи нічого про автора...» – казав Т.Г. Шевченко. Та й справді, у кожному вірші, у кожній байці постає первозданна мудрість Григорія Савича.

Мета дослідження. Визначення та підтвердження значення філософії Григорія Савича Сковороди через призму його творчості у сучасних реаліях.

Матеріали та методи. Філософські та літературні твори Г.С. Сковороди, біографічний, порівняльно-історичний методи.

Результати дослідження. Філософія Сковороди різномірна та багатогранна, але говорить про одне: про «душевне здоров'я» за постулатами дружби, «сродної праці» та позитивного ставлення до життя.

Одним з творів, що говорить про пошуки цього «душевного здоров'я», тобто щастя, є вірш «Щастя, а де ти живеш?» – 21-ша пісня «Саду божественних пісень», темою та провідним мотивом якого є найзначущіше питання кожного: «У чому ж щастя?»

«Щастя, а де ти живеш? Горлиці, скажіть!

Вівці у полі пасеш? Голуби, звістіть!»

Але слід зазначити, що ліричний герой не просто кидається у нескінченних марних пошуках чогось ефемерного та недосяжного, він намагається зрозуміти його суть та, бачить його в образі дома і матері, задається питанням можливості знайти те саме щастя:

«О щастя — наш ясний світ, О щастя — наш красний цвіт!

Ти мати і дім, появися, покажися.

Книжники мудрі мовчать, птицю ж не питаєш,

Де нашу матір шукать? І чи відшукаєш?»

У процесі пошуків, герой розуміє, що щастя нема ні на небі, ні на землі, ні у вуглі, він оминає весь світ і шукає інші методи та способи:

«Я проминув небеса — ще як полетіти?

Був у найнижчих низах — ще що повідкрити?»

Наступним перед нами постає молодий олень – швидкий, як вітер в полі, як думки, як образ роздумів, в процесі яких людина знаходить відповіді на свої питання. Таким чином ліричний герой розуміє, що щастя не треба далеко шукати, воно поряд – це мати, це дім, це...спокій.

«Швидше і швидше лечу, скаче мій олень стрімко,

Вище небес хутко мчу: крин зелениться гінко.

О щастя, світе наш ясний!

О щастя, цвіте наш красний!

Ти мати і дім, я бачу і чую тебе!
Ласощ його — се гортань, очі голубині,
Всеньке — любов і Харрань, руки кришталінні.»

Харрань – це місто в Месопотамії, центр вавилонської культури, в цих рядках постає як образ багатства та достатку.

Також можна припустити, що слова: «Перстом мене не торкай — так не впізнаєш, Зовні мене не шукай — не відшукаєш.», говорить саме щастя, натякаючи на те, що воно є чимось нематеріальним та знаходиться глибоко всередині душі.

«Ти — мати і дім, бачу і чую я нині.

Стадо пасеш ти в кринах, з полудня в горах заснеш,

Не в Гергесенських полях — їхніх долинах — живеш.»

В цих рядках з'являється образ Гергесенських полів – ця місцевість була згадана в Біблії, а у Сквороди є символом грішного, недостойного життя, що з поняттям щастя ніяк не пов'язаний.

У твір «Щастя, а де ти живеш?» філософ вклав всю сутність пошуку «душевного здоров'я», відповідей власного «Я» на свої ж питання щодо щастя. Але слід зазначити, що конкретизувати сутність цього твору не можна і неможливо, адже всі ми – різні і у минулі мирні часи, і у сьогоденні – наповненому страхами, кожна людина має знайти своє власне щастя та духовний спокій.

Висновки. Вивчаючи та досліджуючи Феномен Сквороди можна зрозуміти наскільки велике місце творчість цього філософа та письменника займає у свідомості всіх поколінь українців. Його твори є витокom української філософії, першоосновою якої у розумінні Григорія Савича є Бог, а вищим пізнанням – заглиблення у душу аж до єднання з Богом. Саме це починає визначати ментальність українця, тобто “духовне” осмислення світу. Таким чином зрозуміло, що у серці кожного осмисленого українця живе часточка мудрості Сквороди, що і робить нас сильною, соборною та непереможною нацією. А результатом збереження та примноження цієї мудрості буде наше українське щастя, бо на питання «Щастя, а де ти живеш?» кожен з нас зможе дати правильну відповідь.

ДРУЖБА ЯК ЦІННІСТЬ ЛЮДСЬКОГО ІСНУВАННЯ

Себій С. М.

Науковий керівник: Садовніков О. К.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

sebijsolomia12@gmail.com

Вступ. Григорій Савич Скворода писав: «Маючи друзів, вважай, що ти володієш скарбами». Дружба – це почуття, яке відіграє у нашому житті важливу роль. Почуття на підставі якого формуються людські стосунки та створюються аксіологічні цінності. Але ж у власному житті кожна людина змушена сама вирішувати, що в її житті є дружба. І у такому разі спиратися тільки на власний досвід не завжди стає можливим, адже дружба передбачає взаємодію з іншою людиною, а тому слід з'ясувати відношення до дружби з боку іншого.